

Diplosoma listerianum

Slemsjöpfung

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Kunskapsbrist (DD)

Ordning: *Aplousobranchiata*, **Familj:** Didemnidae (hinnsjöpfungar), **Släkte:** *Diplosoma*, **Art:** *Diplosoma listerianum* - slemsjöpfung (H.Milne Edwards, 1841) **Synonymer:** *Leptoclinum listerianum* H.Milne Edwards, 1841, *Didemnum gelatinosum* H.Milne-Edwards, 1841, *Leptoclinum rayneri* Macdonald, 1859, *Pseudodidemnum crystallinum* Giard, 1872, *Diplosoma chamaeleon* Drasche, 1884, *Pseudodiplosoma zosterarium* Jourdain, 1885, *Diplosoma macdonaldi* Herdman, 1886

Kännetecken

En art med mycket små individer, vilka tillsammans bildar en koloni som liknar en tunn och lite slemmig hinna.

Kolonierna växer som hinnor på olika substrat. De kan bli från några centimeter upp till 15 cm i diameter och är 1-2 mm tjocka. På ett plant underlag breder de ut sig oregelbundet i tunglika formationer. Kolonierna är ofta mjuka och gelatinösa med genomskinlig eller halvgenomskinlig och slät gemensam mantel genom vilken man kan se de enskilda zooiderna, som är vitgula och ibland har mörkt pigment. Manteln kan innehålla bruna eller grågula pigmentkorn, och i mikroskop kan man eventuellt också upptäcka pyttesmå kalkkorn. Kolonins uppbyggnad är karakteristisk: Zooiderna är upphängda i de tunna strängar som löper mellan mantelns övre och undre lager. En till tre zooider kan sitta i varje sträng. Varje enskild zooid har en munsifon som öppnar sig mot utsidan, och det finns en eller ett par stora gemensamma utströmningsöppningar i varje koloni. De enskilda zooiderna, som är upp till 2 mm långa, måste prepareras ut för att studeras.

Inre anatomi: Kroppen delas av en insnörning i en thorax (framkropp) och en mindre abdomen (bakkropp). Gälkorgen har fyra rader av gälspringor med 7-10 springor i varje rad. Sidoorganen är oansenliga och svåra att urskilja. Munsifonen har sex lobber (flikar). Atrialsifon saknas i princip, då en stor del av gälkorgen är exponerad och står i direktkontakt med hålrummet utanför. I abdomen är den gulaktiga, äggformiga magen det mest framträdande organet. I abdomen finns också två testiklar och ett ovarium med några få ägg.

Utbredning och status

Slemsjöpfung är en kosmopolitisk art som förekommer i Atlanten, Stilla havet, Indiska oceanen och Medelhavet. Den finns både i tropiska och tempererade hav och påträffas från tidvattenszonen ned till ungefär 80 meters djup. I norra Atlanten finns den bl.a. i Öresund och Skagerrak, i vattnen kring Lofoten, vid Helgoland, Shetlandsöarna och Brittiska öarnas östra och nordvästra kust samt i Engelska kanalen och längs Frankrikes nordkust. I svenska vatten är arten känd från Öresund till norra Bohuslän, men under senare år har arten endast rapporterats från Kosterområdet.

Ekologi

Slemsjöpfung sitter på hårda underlag, t.ex. stenar, brunalger och flytdockor, eller på andra sjöpfungar. Även om kolonin sitter fast vid underlaget kan den flytta sig några centimeter varje dag. Spermier släpps ut fritt i vattnet, men de befruktade äggen stannar kvar i den gemensamma manteln där de utvecklas till larver. Larverna tar sig ut i den gemensamma mantelhålan och simmar ut genom en utströmningsöppning. Eftersom de förökar sig könlöst genom knoppning består de av två zooider redan innan de släpps ut. De är jämförelsevis stora (ungefär 0,5 mm lång kropp och upp till 0,7 mm lång svans), och de simmar i några timmar innan de sätter sig fast och snabbt genomgår metamorfos till fullbildade sjöpfungar. I norra Atlanten sker könlös fortplantning bara under de varma sommarmånaderna. Könlös fortplantning sker genom tarmknoppning. När kolonierna blir stora kan de delas upp i flera mindre. De är konkurrenskraftiga och kan växa över andra arter, och de innehåller kemiska substanser som försvar mot tänkbara fiender.

Hot

Det är svårt att säga om en nedgång av arten ägt rum, eftersom den är dåligt eftersökt pga bristande expertis

Åtgärder

Då hotbilden inte är klarlagd är det svårt att föreslå några specifika åtgärder. En ökad kunskap om arten, dess ekologi och status i svenska vatten är önskvärd

Övrigt

Namngivning: *Diplosoma listerianum* (Milne Edwards, 1841). Originalbeskrivning: *Leptoclinum listerianum*. Mémoires de l'Académie Royale des Sciences de l'Institut de France 18: 300. Synonymer: *Didemnum gelatinosum* Milne-Edwards, 1841, *Diplosoma punctatum*-listeri Lahille, 1890, *Diplosoma rayneri* Macdonald, 1859, *Pseudodidemnum crystallinum* Giard, 1872, *Diplosoma carnosum* Drasche, 1884, *Diplosoma chamaeleon* Drasche, 1884, *Pseudodidemnum zosterarium* Jourdain, 1885, *Diplosoma macdonaldi* Herdman, 1886.

Etymologi: listerianum (lat.) = den listerska; efter Martin Lister, 1638-1712, engelsk läkare och naturforskare som ansåg fossiler av mollusker vara "inorganic imitations, reproduced in stone".

Uttal: [Diplosóma listeriánum]

Litteratur

Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Lansettfiskar-broskfiskar. Branchiostomatidae-Chondrichthyes. 2011. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hansson, H. G. 1998. Sydskanadinaviska marina flercelliga evertebrater utgåva 2. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Författare

Thomas Stach & Hans G. Hansson 2011 (Kännetecken, Ekologi och Utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Anna Karlsson (naturvårdsinformation).